

MERE LIGHED RIGERE LIV

APRIL 2019

I Danmark har vi historisk set formået at opbygge et stærkt velfærdssamfund med stor sammenhængskraft og lav ulighed. I nyere tid har vi desværre oplevet en udvikling, hvor forskellen mellem rig og fattig er vokset i takt med, at investeringer i det fælles bedste er blevet nedprioriteret samtidig med, at støtten til udsatte er blevet forringet og velstanden er blevet fordelt på stadig færre hænder.

De forskelle, der før var små, er altså blevet større. Det viser sig på flere måder. Ifølge Arbejdernes Erhvervsråd ejer 10 pct. af de rigeste danskere i dag lige så meget som de 70 pct. fattigste tilsammen, og gruppen af mennesker, der lever under fattigdomsgrænsen, er vokset markant siden årtusindskiftet. Samtidig viser analysevirksomheden Krakas seneste hjemløsebarometer for 2018, at antallet af hjemløse, heriblandt mange unge, nærmest er eksploderet og i alt er steget med 33 pct. siden 2009.

Det er direkte uværdigt for et velfærdssamfund som det danske, at der bliver flere fattige, udsatte og hjemløse – især når det sker på et tidspunkt, hvor vi som land aldrig har været rigere. Det er ikke kun en menneskelig falliterklæring, men faktisk også en trussel mod den sammenhængskraft og sociale lim, der har holdt sammen på samfundets fællesskab på tværs af generationer.

Alternativet vil med dette udspil bidrage til at genetablere den sociale kontrakt om, at vi i Danmark hjælper dem, der har brug for det. Vi ønsker at holde fast i det danske generationsprincip om, at de bredeste skuldre skal bære de tungeste byrder. For som Pippi Langstrømpe siger: "Når man er ekstra stærk, har man en særlig forpligtelse til at være sød ved andre". Derfor vil vi arbejde for en økonomisk og socialt bæredygtig udvikling. Vi skal fordele samfundets goder bedre, mere solidarisk og progressivt, så vi på den måde kan få reduceret både fattigdom og ulighed herhjemme.

Problemerne med stigende ulighed hænger ikke kun sammen med penge og økonomi. Uligheden viser sig også ved beslægtede sociale, geografiske og sundhedsmæssige udfordringer. Fx har vi i Danmark stadig vanskeligt ved at bryde med den negative sociale arv. Børn fra den fattigste femtedel – det kan være børn fra udsatte familier i socialt udsatte boligområder – har i dag mere end tre gange så stor risiko for selv at ende i samme gruppe som voksen, end børn fra den rigeste femtedel af befolkningen har. Derudover ser vi også en skævvridning i vores adgang til sundhed, fx ved at brugerbetalingen er høj, og på nogle område endda stigende, på fx tandpleje og forskellige former for mental sundhed. Skal uligheden reelt begrænses er der altså brug for flere indsatser end rent omfordelingsmæssige tiltag.

Målet med dette udspil er klart: Vi vil give de svageste og mest udsatte borgere et løft, så vi styrker både sammenhængskraften og den sociale retfærdighed i samfundet, og så vi øger alle danskeres ret til og mulighed for at leve frie, rige og meningsfulde liv med masser af livskvalitet – uanset indkomst og social baggrund.

Kærlig hilsen

Uffe Elbæk, Torsten Gejl og resten af Alternativet

1. AFSKAF FATTIGDOM

Kim Larsen sagde engang: "Hvad skal en regering gøre godt for, hvis det ikke er for at hjælpe de svage? De rige og stærke skal nok klare sig.". I Alternativet mener vi, at en god regering er en regering, der tager hånd om de svageste og mest udsatte medborgere. Fattigdom hører ikke hjemme i et velfærdssamfund. Derfor skal vi tage udviklingen med stigende ulighed, fattigdom og hjemløshed dybt alvorligt.

Danmark bliver ikke et rigere land af at gøre mennesker fattige. Derfor vil vi have et opgør med de fattigdomsreformer, som har sendt tusindvis af familier, heriblandt mange børn, ud i en udsat og usikker tilværelse. Kort sagt skal de sociale ydelser tilbage på et niveau, der er det danske samfund værdigt.

Danmark har skrevet under på arbejde med at realisere FN's 17 verdensmål for en bæredygtig udvikling. Selvom mål 1 forpligter landene til at afskaffe al form for fattigdom, vokser fattigdommen, særligt blandt børn, fortsat i Danmark.

Forslag 1: Fjern kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen

Alternativet er stor modstander af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Begge tiltag har store, negative konsekvenser for den sociale bæredygtighed og skal skrottes omgående for at reducere fattigdom og ulighed i Danmark.

Antallet af børn, der lever i familier under fattigdomsgrænsen steg med 12.000 fra 2016 til 2017. Samlet set betyder det, at der er 64.500 børn, som hver dag lever en tilværelse i fattigdom i Danmark. Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.¹

Forslag 2: Afskaf integrationsydelsen

Integrationsydelsen skal afskaffes. Dels er ydelsen stigmatiserende i sin grundform og udviklet til at forringe levevilkårene for primært udlændinge og flygtninge, selvom ordningen også rammere danskere, som ikke har boet i Danmark i minimum syv ud af de sidste otte år. Dels er integrationsydelsen, som nu er blevet omdøbt til hjemsendelsesydelser, en af de laveste i Danmark og i praksis fattigdomsgørende, hvilket har affødt kritik fra både FN og Institut for Menneskerettigheder.

¹ <https://www.dr.dk/nyheder/indland/taenketank-der-er-64500-fattige-boern-i-danmark>

Undersøgelser fra Institut for Menneskerettigheder viser, at integrationsydelsen er så lav, at man i flere børnefamilier må spare på helt basale fornødenheder som mad, tøj, medicin og bolig. Alligevel er ydelsen siden undersøgelsen blevet sænket yderligere. Kilde: Institut for Menneskerettigheder.²

Forslag 3: Bedre hjemløseindsatser

Det er uacceptabelt for et rigt samfund som det danske, at antallet af hjemløse vokser. Men i stedet for at tro, at man ændrer udviklingen ved at straffe hjemløse med zoneforbud og forbud om at bede om penge, vil Alternativet øge hjælpen til hjemløse og unge, som er i risiko for at ende på gaden. Samtidig skal zoneforbuddet og tiggerloven rulles tilbage.

De kommende fire år vil vi afsætte ca. 0,5 mia. kr. til at styrke hjemløseindsatsen. Flere forebyggende indsatser, bedre og billigere boliger samt en stærkere og mere nær psykiatriindsats er blandt de forslag, som skal bidrage til at forbedre hjemløseindsatsen i Danmark.

Mens der bliver færre hjemløse i Norge og Finland, går det den stik modsatte vej i Danmark. Her i landet er antallet af hjemløse vokset med cirka 1.600 personer siden 2009, hvilket svarer til en stigning på næsten 33 pct. Alene blandt unge hjemløse er tallet steget med cirka 1.200 personer. Kilde: Kraka.³

² <https://menneskeret.dk/udgivelser/familier-paa-integrationsydelse>

³ <http://kraka.org/analyse/hjemloesebarometeret>

2. MERE TILLID OG MINDRE KONTROL

Siden 1990'erne er der sket et paradigmeskifte inden for beskæftigelsespolitikken. Hvor man før var optaget af at stimulere økonomien ved at skabe arbejdspladser og øge efterspørgslen på arbejde, er man i dag mere optaget af individet. Det kan man se ved, at man i dag har øget fokus på, hvordan man kan forsøge at presse folk ud af ledighed ved at gøre overførselsindkomsterne dårligere.

Skiftet kommer også til udtryk ved at udbetalingen af kontanthjælp er rykket fra at høre under Socialministeriet til at høre under Beskæftigelsesministeriet. Samtidig skal man i dag opfylde og overholde en masse krav for overhovedet at få udbetalt sin kontanthjælp. Det kan virke intuitivt, at der skal være krav til kontanthjælpsmodtagerne, men mængden af krav i dag er ikke uden problemer. En undersøgelse af jobcentrene har vist, at kun 26 pct. af arbejdstiden bruges på reel kontakt med borgere og virksomheder.⁴ Derfor oplever mange, både medarbejdere og ledige, at beskæftigelsessystemet er præget af en ekstrem kontroltænkning. Det bidrager også til, at mange ledige føler sig overkontrolleret og umyndiggjorte.

Alternativet tror ikke på idéen om, at mennesker skal presses ud af ledighed ved at forringe de sociale ydelser. Tværtimod tror vi på, at mennesker gerne vil arbejde. Der er ikke nogen, som vælger at være ledige af fri vilje. Og hvis der er, så er det så lille en gruppe, at det ikke giver mening at lovgive ud fra dem, da det blot ødelægger det for alle de andre.

Derfor vil vi arbejde for omstille kontrolsystemer til tillidssystemer, hvor vi erstatter straf og kontrol med frihed og individuelle indsatser. Bureaukrati og mistillid skal altså reduceres, og ansatte og borgere skal sættes mere fri, så de bedre kan samarbejde om at forbedre borgerens situation. Det vil samtidig spare jobcentrene for enorme mængder ressourcer, som i stedet kan bruges mere målrettet på andre tiltag, fx på at støtte kontanthjælpsmodtageren i at søge arbejde, i at efteruddanne sig eller i at skabe sit eget job.

2 ud af 3 af FOA's medlemmer svarer, at de bruger mere tid på at registrere og dokumentere deres arbejde i dag, end de gjorde for 2 år siden. 57 pct. oplever dobbeltregistrering. Kilde: FOA.⁵

⁴ https://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_68323/cf_202/Analyse_af_jobcentre_Hovedrapport.PDF/

⁵ Kilde: Oplevelsen af dokumentation og registrering blandt FOA's medlemmer, 2015

Forslag 4: Kontanthjælp uden modkrav

I dag bruger staten milliarder af skattekrone på en meget lidt effektiv beskæftigelsesindsats baseret på tvang og kontrol. Alternativet vil skære ned på kontrol og bureaukrati og i stedet sætte system, ansatte og ledige mere fri, så flere ressourcer kan bruges på rådgivning, motivation og kompetenceudvikling. Besparelserne på administration og kontrol skal geninvesteres i et nyt og mere tillidsbaseret kontanthjælpssystem, hvor udgangspunktet er indførelsen af kontanthjælp uden modkrav.

79 pct. af en socialrådgivers tid bruges på administration og interne opgaver. Kilde: Dansk Socialrådgiverforening

Forslag 5: 2-årig iværksætterydelse

I Danmark har vi et arbejdsmarked og et socialt sikkerhedsnet, der kan være med til at understøtte en endnu mere dynamisk iværksætterkultur. Men det kræver, at vi har modet til at sætte de spirende iværksættertalenter mere fri. Fx forhindres mange ledige i dag i at springe ud som iværksættere på grund af rigide regler om, at de skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Det ændrer dog ikke ved, at det offentlige har potentialet til at hjælpe folk fra offentlig forsørgelse til en tilværelse som selvstændig, hvis vi forstår at bruge ressourcerne bedre.

Alternativet vil arbejde for, at det offentlige bliver bedre til at hjælpe ledige, der har evnerne og lysten til at prøve sig af som iværksætter. Derfor foreslår vi, at der oprettes en 2-årig iværksætterydelse målrettet personer på dagpenge, der har evnerne og viljen til at starte egen virksomhed. Ydelsen skal fastsættes til 80 pct. af den normale dagpengesats, mens de 20 pct. finansierer rådgivning, sparring og mentorforløb til modtagerne af iværksætterydelsen. På den måde er ordningen faktisk udgiftsneutral.

Forslag 6: Sikkerhed for førtidspensionister

For nogle borgere giver en tilkendelse af førtidspension lige præcis den ro og tryghed, der kan sætte gang i såvel en fysisk som en psykisk bedring. Det viser sig endda, at nogle førtidspensionister ender med at få så meget bedring og overskud, at de får mod på at prøve kræfter med arbejdsmarkedet igen. Det skal der selvfølgelig være mulighed for, og derfor har kommunerne i dag mulighed for at beslutte, at en tilkendt førtidspension kan gøres hvilende. Problemet er imidlertid, at førtidspensionister i praksis risikerer at miste deres pension, hvis de ønsker at prøve sig af på arbejdsmarkedet igen. Det har desværre den effekt, at flere slet ikke tør prøve kræfter med en mere aktiv hverdag og beskæftigelse igen. Det hænger også sammen med, at mange har oplevet, at det har været en hård kamp med systemet at få tilkendt førtidspensionen i første omgang. På den baggrund foreslår

Alternativet, at tildeling af førtidspension gøres til en permanent rettighed. Det vil gøre, at flere førtidspensionister, der oplever en bedring, tør prøve kræfter med et arbejde igen, men samtidig giver dem sikkerhed for, at de ikke mister deres pension, hvis det viser sig, at de alligevel ikke kan varetage et arbejde.

Vi mener derudover, at det nuværende forlig om førtids- og fleksjobreformen bør opsiges. Reformen har tydeligvis store menneskelige omkostninger for de reformramte. Derfor opfordrer vi forligspartierne bag reformen til at opsiges aftalen, så der kan laves en ny og bedre reform. Vores ønske er, at en ny reform kommer til at indeholde mindst tre centrale forbedringer: 1) at lægefaglige udtalelser, fx vurderinger af borgerens tilstand og arbejdsevne, altid respekteres, 2) at der indføres en afklaringsgaranti, som giver borgerne ret til at vælge mellem revalidering, fleksjob, ressourceforløb eller førtidspension, hvis kommunen ikke kan afklare borgeren inden for maksimalt 2 år, og 3) at ressourceforløb gøres til frivillige tilbud uden kontrol, tvang eller sanktioner. Derudover er vi i Alternativet naturligvis parate til at diskutere flere bud på bedre løsninger med borgere, partier og organisationer, fx ændringer for fastholdelses fleksjob.

Ifølge 3F tager det i gennemsnit borgeren 3 år og 4 måneder, og i flere tilfælde endnu længere tid, at opnå ret til førtidspension. Kilde 3F og avisen.dk⁶

3. GOD FORDELING

Væksten i formuer og den intense koncentration af kapital på få hænder skaber en ulighed, som er systemisk, og som end ikke omfordeling via et progressivt skattesystem kan udligne. Den franske økonom Thomas Piketty har vist, hvordan afkast fra formue vokser hurtigere end lønninger, hvilket betyder, at uligheden bare vil vokse sig større og større. Det er ikke kun et spørgsmål om social retfærdighed, men også et markant demokratisk problem. For pengekoncentration fører til magtkoncentration, som betyder, at økonomiske interesser i stigende grad styrer det politiske. Den økonomiske ulighed er også steget i Danmark, og har faktisk gjort det ganske længe. De sidste 10 år har kun forstærket tendensen. At forskellen mellem rig og fattig vokser mere og mere betyder samtidig, at udgangspunktet for at skabe sig et godt liv allerede fra barnsben varierer meget fra person til person. Men det betyder også noget for magtfordelingen og den sociale sammenhængskraft i samfundet.

En væsentlig årsag til, at den økonomiske ulighed vokser i Danmark, er kombinationen af fattigdomsreformer, som fx kontanthjælpsloftet, og så den fornævnte meget skæve fordeling af velstanden. På kort sigt er det naturligvis et mål for Alternativet at afskaffe de forskellige fattigdomsydelser. Men på længere sigt er der behov for mere

⁶ »Lang proces: Kronisk syge venter i snit mere end tre år på førtidspension«, Avisen.dk den 9. maj 2016.

vidtgående forslag. Vi ønsker et samfund, hvor det ikke er en persons økonomiske eller sociale baggrund, der afgør, hvad man kan og ikke kan her i livet. Vi ønsker at styrke omfordelingen og dæmme op for de overdrevne kapitalbeholdninger og kapitalophobningen. Store formuer, nedarvede værdier og ejendomsbesiddelse er blandt de mest ulighedsskabende faktorer i samfundet, og derfor vil vi arbejde for en bedre og mere fair fordeling af velstanden ved at skrue op for beskattningen af store kapitalbeholdninger og finansiell spekulation. Samtidig er det et mål for Alternativet at sænke skatten på arbejde, hvilket i første omgang handler om at lette skatten på de laveste indkomster.

Forslag 7: Sænk skatten på arbejde

Skatten på arbejde for de lavestlønnede skal sænkes ved at indføre et beskæftigelsesfradrag for dem, der tjener mindst. Helt konkret vil personer med en årsindkomst fra 150.000 kr. kunne se frem til lavere skat. Personer med en årsindkomst på mellem 207.000 kr. og 300.000 kr. vil med forslaget opnå den største skattelempelse på 4.500 kr. om året. Fradraget udfases gradvist for personer der tjener over 300.000 kr. om året.

Uligheden er steget i Danmark de sidste mange år under skiftende regeringer. I 2017 viste en undersøgelse fra AE, at de 10 pct. rigeste danskere i dag ejer, hvad der svarer til næsten halvdelen af alle værdier i Danmark. Kilde: AE og UgebrevetA4⁷

Forslag 8: Store nettoformuer skal beskattes

For at undgå at den rigeste del af befolkningen stikker endnu mere af fra resten af befolkningen vil Alternativet beskutte den del af en persons nettoformue, der er højere end tre mio. kr. med 1 procent om året. Det vil reducere uligheden i samfundet – som Danmark med underskrivelsen af FN's 17 bæredygtighedsmål i øvrigt har forpligtet sig til at mindske.

Forslag 9: Øget beskatning på store aktieindkomster

I forbindelse med skattereformen tilbage i 2009 blev skattesatsen for aktieindkomster over ca. 100.000 kr. sænket fra 45 pct. til 43 pct. Denne skattelempelse til de rigeste vil Alternativet rulle tilbage. Ifølge beregninger fra Skatteministeriet forventes det at øge skatteindtægterne med 600 mio. kr. om året. Disse penge skal bl.a. omfordeles til indsatser for samfundets mest udsatte.

⁷ <https://www.ugebreveta4.dk/Pages/Guests/Articles/2017/ShowTemplatedArticle.aspx?ArticleID=20930>

Forslag 10: Ny, progressiv arveafgift

Det er hverken logisk eller demokratisk sundt, at store kapitalsummer går i arv på den måde, som de gør i dag. Det fastholder nemlig en skæv fordeling af velstanden, og det stiller mennesker forskelligt ud fra deres efternavn. Vores udgangspunkt er, at mennesker ikke skal fødes ind i særligt privilegerede eller særligt ikke-privilegerede kår. Tværtimod: Alle mennesker skal som udgangspunkt have lige gode muligheder for at skabe sig et godt liv og blive den bedste udgave af sig selv.

I dag skal man betale arveafgift for det beløb, som overstiger 295.300 kr. Den ordning foreslår Alternativet at ændre. Vi vil hæve grænsen til 500.000 kr., men vil samtidig gøre arveafgiften mere progressiv, så arv over én million kroner pålægges en ekstra skat på 15 pct. Samlet vil arveafgiften blive lavere for alle, der arver under 1,1 mio. kr. Desuden vil vi ophæve skattefordelene ved generationsskifte i familieejede virksomheder.

Forslag 11: Indfør skat på finansiell spekulation

Vi vil indføre en skat på finansielle transaktioner, som EU-Kommissionen anbefaler. Det skal mindske incitamentet til kortsigtet valutaspekulation og øge stabiliteten omkring valutakurserne, hvilket så vil styrke den økonomiske bæredygtighed i samfundet og faktisk også reducere risikoen for nye finanskriser. Hvis det ikke kan lade sig gøre at skabe enighed på EU-niveau, vil vi indføre en national model og søge inspiration fra Storbritannien, Østrig, Grækenland, Luxembourg, Polen, Portugal, Spanien, Schweiz, Kina og Singapore, der har indført skat på visse typer af nationale finansielle transaktioner.

Forslag 12: Omsætningskat for IT-giganter og styrket indsats mod finansiell svindel

Virksomheder skal ikke kunne slippe afsted med hvidvaskning, momssvindel og skatteunddragelse. Det kræver både internationale aftaler som led i et globalt skattesamarbejde, men det kræver også forbedret kontrol og regulering i det danske skattesystem, så multinationale virksomheder fx ikke kan benytte sig af interne betalinger til at flytte overskud mellem moder- og datterselskaber til skattely, og dermed sænke deres reelle skattesats. Derudover mener Alternativet fortsat, at der skal indføres en ny omsætningskat på tech-giganter, så indtjening i Danmark beskattes i Danmark.

4. ALLE HAR RET TIL ET GODT LIV

Stigende ulighed er ikke bare et økonomisk problem, men også et socialt, sundhedsmæssigt og geografisk problem, som stiller mennesker vidt forskelligt allerede fra fødslen. Så hvis vi skal have et opgør med den stigende ulighed, så kræver det også et bredere blik på, hvordan vi styrker forudsætningerne for, at alle mennesker har mulighed for at skabe sig et godt og meningsfuldt liv – uanset social, økonomisk og geografisk baggrund.

Forebyggelse er generelt et kernepunkt i Alternativet politik. Det gælder også i kampen for et mere socialt bæredygtigt samfund. Bæredygtig udvikling handler nemlig på mange måder om at forebygge fremtidige problemer – uanset om de er sociale, økonomiske eller klima- og miljømæssige. Fx viser et væld af forskningsprojekter og rapporter, at børn fra udsatte og fattige familier statistisk set har ringere muligheder for at få en lang uddannelse, et vellønnet job og en sund livsstil end børn fra rige familier – men at gode normeringer i daginstitutionerne og tidligere indsatser er et godt, når det handler om at hjælpe disse børn med at bryde den negative sociale arv.

Ulighed er også et problem på bolig- og sundhedsområdet. Brugerbetalingen på tandpleje er vokset de sidste 30-40 år. Det rammer særligt fattige og udsatte grupper, som i visse tilfælde tvinges til at vælge mellem sunde tænder og penge til husleje, mad og medicin. Sidst, men ikke mindst, er det helt afgørende at sikre en bedre ligestilling mellem psykiske lidelser og mental sundhed i forhold til fysiske sygdomme. Rekordmange danskere i alle aldre har, af forskellige årsager, udfordringer her. Hvis stress, angst, ensomhed og lav livskvalitet i befolkningen skal reduceres, så skal der mere forebyggelse, flere penge og bedre indsatser på bordet.

Forslag 13: Forebyggelse gennem bedre børnehaver og daginstitutioner

Indsatsen med at reducere ulighed og bryde med negativ social arv starter allerede i et barns første år. Langt de fleste danske børn bruger en stor del af deres hverdag i en daginstitution. Netop derfor er det vigtigt at sikre, at de danske daginstitutioner er gode og velfungerende, at pædagogerne er uddannet, og at der er tid til nærvær med det enkelte barn. Forskningen er meget klar på området og siger tydeligt, at børn, der har gået i dagtilbud med gode normeringer og med kvalificeret personale, generelt uddanner sig længere, lever sundere og sjældnere havner i kriminalitet end andre børn.

I Alternativet mener vi, at investeringerne i at skabe bedre normeringerne er en af de bedste sociale, sundhedsmæssige og samfundsmæssige investeringer i et barns liv, vi som samfund kan foretage os. Derfor foreslår vi helt konkret at indføre økonomiske minimumsnormeringer i alle daginstitutioner. Det betyder, at vi vil hæve bevillingerne, så den enkelte institution får råd til at opretholde en ordentlig mindstebemanding, hvad der svarer til anbefalingerne fra pædagogernes fagforening BUPL.

De børn, der har gået i vuggestuer og børnehaver af høj kvalitet, klarer sig bedre i skolen og får bedre uddannelse og job. Færre kommer på overførselsindkomster eller ender i kriminalitet. Forskningen viser også, at det især er sårbare eller socialt udsatte børn, der har størst gavn af de universelle tilbud, som daginstitutioner tilbyder. Kilde: SFI, BUPL m.fl.⁸

⁸ <https://www.sfi.dk/publikationer/daginstitutionens-betydning-for-boerns-udvikling-3204/>

Antallet af 0-5 årige børn på landsplan ventes at stige med ca. 16 pct. frem mod 2025. Stigningen svarer til, at børnetallet i aldersgruppen vokset med 58.765 børn. For at skabe en bedre hverdag for børn og pædagoger anbefaler BUPL derfor, at der indføres minimumsnormeringer i danske daginstitutioner. Kilde: BUPL.⁹

Forslag 14: Skab en bæredygtig boligpolitik

Boligpolitikken har været præget af ulighed i alt for mange år. Det, som nogle i dag kalder "ghettoer", er opstået som en konsekvens af, at mange mennesker med samme socioøkonomiske baggrund er blevet grupperet i samme områder, fordi de ikke har haft råd til at bo andre steder. Hvis vi skal gøre op med det, kræver det en langt mere mangfoldig og solidarisk boligpolitik samt bedre og mere forebyggende sociale indsatser. I Alternativet er vi stor modstander af regeringens, Socialdemokratiets og SF's såkaldte ghettopakke, som blev aftalt af partierne tilbage i 2017. Aftalen betyder bl.a., at kriminelle handlinger straffes hårdere i udsatte boligområder, at 1-årige tvinges i daginstitution, og at forældre kan straffes økonomisk, hvis deres børn pjækker fra skole. Som modsvar til det har Alternativet tidligere præsenteret et udspillet "Byer for alle," som er et andet bud på, hvordan man skaber en bedre udvikling og en socialt retfærdig boligpolitik i de udsatte områder. Til det formål har vi afsat 500 mio. kr. over de kommende fire år. Pengene skal bl.a. bruges på at gennemføre følgende forslag, som alle indgår i Alternativets udspil fra 2017:

- Nærpolitistationerne skal genoprettes og udvides
- Reglerne for fleksibel udlejning skal udvides
- Mentorstøtten til udsatte unge øges
- Bygninger og boliger renoveres
- Børn og unge fra udsatte boligområder skal have bedre kulturtilbud
- Vi skal helt droppe brugen af den stigmatiserende "ghettoliste"

Forslag 15: Ligestilling af mental og fysisk sundhed

Antallet af mennesker med forskellige former for psykiske diagnoser er eksploderet. Stress, angst og lavt selvværd plager flere og flere af os, både unge og gamle, og antallet af psykiatriske patienter er stigende. Generelt er der brug for en bedre indsats med at sikre alle menneskers livskvalitet helt fra de tidligere år. Det kræver, at vi tager et opgør med den eksisterende ulighed i sundhedsvæsenet, hvor der fx er høj brugerbetaling på psykisk sygdom. Alternativet vil derfor arbejde for at løfte den forebyggende og behandlende indsats af psykiske lidelser, ligesom vi vil styrke ligestilling mellem psykisk og fysisk sygdom.

Undersøgelse viser, at flere og flere danskere rammes af psykisk sygdom, og der af samme grund er brug for flere ressourcer til psykiatrisk behandling. Kilde: Cevea og Ugebrevet A4¹⁰

⁹ <https://bupl.dk/nyhed/paedagoger-staar-alene-med-17-boern/>

¹⁰ https://www.ugebreveta4.dk/ny-analyse-antallet-af-patienter-i-psykiatrien-skyde_21207.aspx

Vi foreslår, at der udvikles en national strategi for mental trivsel, og at psykiatrien løftes med 1 mia. kr. om året. Pengene skal bl.a. bruges på forebyggelse af mental sundhed, på gratis psykologhjælp til børn og unge og på at indføre af en 7-dages opfølgingsgaranti for psykiatriske patienter (fx mulighed for opfølgende terapi eller tilbud om mindfulness). I forlængelse heraf vil det især blive en mærkesag for os at styrke kommunerne og regionernes forebyggende, individrettede indsatser og behandling af børn og unge med psykiske udfordringer. Bl.a. ønsker vi at udbrede og understøtte de gode erfaringer med peer-to-peer-samarbejde, hvor andre unge og tidligere brugere af psykiatrien hjælper unge med sociale og psykiske problemer.

Forslag 16: Færre ensomme seniorer

Ensomhed er et stigende problem hos flere og flere seniorer. I Alternativet mener vi, at ensomheden skal bekæmpes ved at styrke fællesskaber og menneskelige relationer. Fx vil vi bekæmpe ensomhed hos seniorer ved at eksperimentere med forskellige bo- og leveformer, som bringer mennesker tættere sammen. Bl.a. vil vi arbejde for at udbrede brugen af såkaldte generationshuse, hvor børn, unge og seniorer lever side om side, hvilket man har gode erfaringer med fra bl.a. England, Japan, Australien og Singapore.

Nogle seniorer giver udtryk for, at de mangler nogen af dele deres tanker, bekymringer og oplevelser med. I Aarhus oprettede man i 2016 Center for Livskvalitet, som har til formål at tilbyde hjælp til bedre livskvalitet for seniorer. Tilbuddet er eksistentielle samtaler udført af psykologer. Alternativet ønsker at udbrede disse erfaringer, så seniorer kan få bedre mulighed for at tale om tanker, kriser og sorg, og så vi kan reducere oplevelsen af ensomhed.

Ensomhed rammer danskere i alle aldre. Bl.a. seniorer over 65 år viser tal fra Ældre Sagen, at 50.000 borgere over 65 år føler sig ensomme i hverdagen. Kilde: Ældre Sagen.¹¹

¹¹ <https://www.aeldresagen.dk/viden-og-raadgivning/helbred/ensomhed>

Forslag 17: Mindre brugerbetalingen på tandpleje

Brugerbetalingen på tandpleje er generelt steget i Danmark siden 1980'erne. Den andel af tandlægeregningen, man som borger i Danmark selv skal betale er vokset fra 55 pct. til 82 pct. Prisstigningerne rammer særligt socialt udsatte hårdt, men har også sundhedsmæssige konsekvenser, fordi nogle vælger at spare tandlægebesøget væk, da det simpelthen er for dyrt. Dette samme gælder unge. I dag er det slut med gratis tandlæge, når man fylder 18 år. Men på det tidspunkt er de fleste ikke trådt ind på arbejdsmarkedet, og er derfor ikke begyndt at tjene penge. Derfor vælger mange ikke at prioritere tandlægebesøget. I Sverige har man fra 2019 indført gratis tandlæge til det 22. år i erkendelse af, at god tandpleje gerne skal fortsætte ind i voksenlivet.

I Alternativet mener vi, at alle har ret til sunde tænder. Derfor vil vi arbejde for, at brugerbetalingen på tandpleje sænkes og på sigt helt fjernes for at fremme fri og lige adgang til sundhedsydelser. I første omgang foreslår vi at bruge 1 mia. kr. de næste fire år på at reducere brugerbetalingen på tandpleje for unge og socialt udsatte grupper i samfundet, som uligheden i sundhed rammer særligt hårdt.

Den enkelte patient betaler væsentligt mere for at gå til tandlæge i dag end tidligere. For den del af voksenbefolkningen, der går til tandlæge, er egenbetalingen i gennemsnit 2.440 kr. årligt. Kilde: Tandlægeforeningen.¹²

¹² https://www.tandlaegeforeningen.dk/Pressen/aktuelle_kampagner/facebook_kampagne_efteraar_2018/brugerbetaling

5. OPSUMMERING

Tabel: Provenuvirkning af forslag over en periode på fire år

Forslag	Mia. kr.
Forslag 1: Fjern kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen	
Fjern kontanthjælpsloftet	-1,600
Fjern 225-timersreglen	-0,400
Forslag 2: Afskaf integrationsydelsen	-2,286
Forslag 3: Bedre hjemløseindsatser	-0,500
Forslag 4: Kontanthjælp uden modkrav	0,000
Forslag 5: 2-årig iværksætterydelse	0,000
Forslag 6: Sikkerhed for førtidspensionister	-8,590
Forslag 7: Sænk skatten på arbejde	-18,430
Forslag 8: Store nettoformuer skal beskattes	6,800
Forslag 9: Øget beskatning på store aktieindkomster	2,400
Forslag 10: Ny, progressiv arveafgift	
Progressiv arveafgift	4,257
Ingen nye skattefordele for familieejede virksomheder	4,174
Forslag 11: Indfør skat på finansiel spekulation	37,569
Forslag 12: Omsætningskat for IT-giganter og styrket indsats mod finansiel svindel	2,800
Forslag 13: Forebyggelse gennem bedre børnehaver og daginstitutioner	-11,133
Forslag 14: Skab en bæredygtig boligpolitik	-0,500
Forslag 15: Ligestilling af mental og fysisk sundhed	-4,000
Forslag 16: Færre ensomme seniorer	0,000
Forslag 17: Mindre brugerbetalingen på tandpleje	-1,000

Der investeres 0,5 mia. kr. i en styrket hjemløseindsats og 1,0 mia. kr. til mindre brugerbetaling på tandpleje over de næste fire år. De to tiltag finansieres ved at øge den højeste aktieskattesats fra 42 pct. til 45 pct. Det forventes, at ændringen vil medføre et øget skatteprovenu på 2,4 mia. kr. over fire år, hvilket bygger på beregninger fra skatteministeriet.¹³ De resterende tiltag som har statsfinansielle konsekvenser, indgår alle i finansieringsplanen i Alternativets regeringsprogram.

Regeringen og DF har besluttet at reducere integrationsydelsen yderligere efter, at Alternativet præsenterede regeringsprogrammet. Det betyder, at det bliver 116 mio. kr. dyrere at afskaffe integrationsydelsen, end hvad der fremgik af Alternativets finansieringsplan. Dette finansieres af øget beskatning på store aktieindkomster.

¹³ <https://www.ft.dk/samling/20181/almde/sau/spm/63/svar/1535194/1978032/index.htm>